

CIUTADANA DEMPEUS

Maribel Nogué i Felip

La degradació ambiental i la pobresa van plegades

Aquesta és una de les moltes declaracions de principis del llegat de Wangari Maathai, l'ecologista keniana que ens acaba de deixar. Va ser la primera dona africana reconeguda amb el Premi Nobel de la Pau per la seva àrdua tasca en aixoplugar sota un mateix paraigua el desenvolupament sostenible i els drets humans...

Wangari Maathai va néixer a Ithite, Kenia, l'any 1940. Va tenir una vida molt poc comú per a una dona africana de la seva generació. Malgrat que, com totes les nenes, anava a buscar aigua "molt neta i no contaminada", ella va poder estudiar. Primer amb les monges, després ---mercès a una beca-- es va llicenciar en biologia als Estats Units. Va tornar a Kenia amb la independència recentment estrenada i va iniciar una carrera docent que l'acondiria pels esgraons de l'activisme. Va ser la primera doctora universitària a l'Àfrica de l'Est a l'any 1971 i va començar a donar la batalla en la defensa de la llibertat de càtedra en un país que s'encaminava vers l'autoritarisme i la corrupció. Va recalcar a l'Associació de Dones universitàries, on va ampliar la seva lluita, i es va llançar en contra de la discriminació salarial de les professores front els seus col·legues masculins.

Va ser en aquest esgraó del feminisme que va entrar en contacte

amb les dones del camp: "parlaven de coses que veia relacionades: la inseguretat alimentària, la malnutrició, la manca d'aigua, de llenya i d'ingressos", explicava l'any 2004 al diari El País amb motiu de l'atorgament del Premi Nobel. "Jo els hi deia: si no teniu llenya, planteu arbres". Ja l'any 1977 sorgia el GBM, "Moviment Cinturó Verd", les dones començaven a gestionar llavors i a plantar arbres, primer a les seves parcel·les, després en terrenys públics amb recolzament i una petita retribució del GBM si l'arbre sobrevivia.

Un dels arguments donats pel comitè del Nobel de la Pau l'any 2004 a l'hora d'atorgar-lo a la primera dona africana va ser: La pau a la Terra depèn de la nostra capacitat per assegurar el medi ambient". Quan Wangari va rebre el Nobel, el seu moviment tenia

organitzats 3.000 vivers atesos per 35.000 dones...

En el moment de recollir tan preuat guardó va ser el moment on, qui alguns varen batejar com la dona arbre, va llançar més d'un al·legat per poder mostrar el seu convenciment de que un desenvolupament sostenible, la democràcia i la pau són inseparables: "La indústria i les institucions internacionals han de comprendre que la justícia econòmica, l'equitat i la integritat ecològica valen més que els beneficis a qualsevol preu".

Maathai es situa front la lluita en la promoció del desenvolupament econòmic, cultural i ecològicament viable a Kenia i a Àfrica". El dia que li varen comunicat l'atorgament del premi estava treballant i, per celebrar-ho, va fer el que feia anys venia fent: plantar un arbre, un altre. El dia abans de morir, en acomiadar-se del món en un hospital de Nairobi, quedaven darrere seu més de 47 milions d'arbres plantats mercès al seu impuls. La seva herència inclou també una lliçó: la lluita pel medi ambient és una suma de lluites, perquè la degradació ambiental i la pobresa van plegades.

Moltes gràcies Wangari Maathai, pel teu mestratge.

maribelanoia@gmail.com